

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תד" אביב, רחוב גורדון 3, מלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברק: "עולמפרס" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גזופות: "צינאקופיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי

הגיע הזמן, כמדומני, להפנות את תשומת-ליבך ולהציג בפניך את הצעיר שבמדורי הקבע של העולם הזה. קצת מוזר אולי, להדביק תואר זה של "מדור צעיר" למדור זה היה העולם הזה שהיה, המורכב למעשה מקטעי רשימות, ידיעות, מאמרים וציטוטים שהתפרסמו בגיליונות העולם הזה לפני 25 שנה.

ובכל זאת, זהו מדור צעיר, שלפעת, ללא כל אזהרה מוקדמת ומבלי שמישהו יטרח להציגו, פלש אל עמודי העיתון ותפס שם מקום קבוע.

בגיליון זה, תוכל למצוא את המדור ב" עמוד 43. תמצא שם לקט נבחר מתוך גיליון העולם הזה 722, שראה אור ב" 30.8.51, בדיוק לפני 25 שנה.

מעבר למה שמצוטט במדור מאותו גיליון, הייתי רוצה להתייחס אליו במיוחד, לא מפני שהוא היה גיליון מיוחד באותה שנה, שהכיל כתבות סנסציוניות או גילויים מר" עישים. להיפך, דווקא מפני שהיה זה גיליון אופייני רגיל של העולם הזה באותן שנים, כדאי להשוות בינו לבין העולם הזה של היום ולווא רק כדי לסקור את כיבדת-הדרך העיתונאית שעבר שבועון זה מאז.

"העולם הזה" 722, נוצר במשרדי המערכת ברחוב לילנבלום 12, בתל-אביב, אותם משרדים מהם הוציא אותו לאור קודם לכן אורי קיסרי. הגיליון הכיל 16 עמודים בלבד. לא משום שהמערכת, שמנתה אז 18 חברים, לא היתה מסוגלת לספק חומר מע" רכתי לגיליון גדול יותר.

צריך לזכור כי שנת 1951 היתה שנת צנע וקיצוב. בשל הקיצוב בנייר עיתונים למערכות, יכול היה העולם הזה להופיע בפורמט של 16 עמודים בלבד. מחיר העיתון היה אז 120 פרוטה, השווה ל-12 אגורות של היום. תוך 25 שנים עלה מחיר העיתון בשיעור של כ-5500 אחוז (5416%). ליתר דיוק, או פי 55.

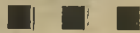
באותם ימים הופיע העולם הזה עם שער קדמי בלבד (השער האחורי הונגה רק בשנת 1956). כפי שתוכל לראות במדור שבועמו 43, נלקחה תמונת השער מתוך פסטיבל מחולות-העם הישראליים שנערך שבוע קודם לכן בדלית. לא התנוססה עליו כל כותרת ותמונת-השער עצמה הוסברה בכותרת צנועה בעמוד הפנים.

חלפו כמה שנים טובות עד שעורכי העולם הזה דאגו הכירו בחשיבותו של שער העיתון והפכו אותו למעין כרזת פירסומת לגיליון שמאחורי השער. מה שמעניין הוא שאותה גישה שהינתה לפני 25 שנים את עורכי העולם הזה בבחירת תמונת-השער, היא המנחה עד היום את עורכי המוספס בעיתונות היומית. שם תוכל למצוא עד היום שערים במתכונת אלה בהם הופיע העולם הזה לפני 25 שנה.

גם העמוד והעיצוב של עמודי הפנים של העיתון, מבחינה עיתונאית וגראפית, עברו במרוצת 25 השנה גילגולים רבים ו" מהפכניים. כדאי אולי להציץ לארבעה עמודי דים לקוחים מאותו גיליון (העולם הזה 722), כדי לקבל מושג על ההבדלים ש-

שני העמודים הבאים, שהיו עמודי הפנים של העיתון באותו שבוע, מוקדשים לרפורטז'ה על פסטיבל המחולות שנערך בקיבוץ דליה שבהרי אפריים. שהיווה באותם ימים מאורע אטרקטיבי ויצא-דופן ומשך אליו יותר מ-60 אלף צופים.

החל מהכותרת הרושית האופיינית ועד לתמונות, שהן תמונות הווי בעיקר, וכלה בהעדר המיסגרת — יש גם בעמודים אלה כדי לשקף את התמורה שהתחוללה באופיו ובצעם מהותו העיתונאית של העולם הזה.

אולם לא זאת היא הסיבה ביגללה החלטנו להקצות מקום למדור זה היה העולם הזה שהיה. ייתכן ויש ערך היסטורי בהדפסה מחדש של חומר גיליונות העולם הזה מאותן שנים. סוף סוף, אחוז ניכר מקוראי העולם הזה היום לא נמנו אז עם קוראי העיתון. רבים מהם טרם נולדו כלל, או שהיו בגיל בו קריאת שבועונים אינה בין המיבצעים הקלים ביותר. עורך המדור, דן עומר, היה באותם ימים ילד בן 6, כמדומני.

המטרה שמאחורי רעיון המדור לא היתה גם התרפקות על העבר. להיפך, זהו מדור אנטי-נוסטלגיה. אם תעקוב אחר המדור בקביעות, ואני מציע לך לעשות זאת, יתברר לך שהקטעים הניבחרים שבו לא נועדו ליצור תגובה של: איזה ימים נפלאים היו אותם ימים לפני 25 שנה, או כמה נהדר ונפלא היתה לחיות בארץ באותה תקופה.

למדור יש זכות קיום בשל העובדה ה" פשוטה שהוא מהווה חומר קריאה ממדרגה ראשונה. אף עיתון אחר בארץ אינו יכול

"סטילן לשלום או למיחמה?" — "העולם הזה" 722 ב"1951 כמו תערוכת צילומים

רפורטז'ה על פסטיבל המחולות בדליה — "העולם הזה" 722 הפרטים הקטנים הם המאלפים

להגיש לקוראיו מדור מעין זה. עיתון ש" יעשה זאת, ויש העושים זאת, ויכל להדפיס רק אוסף של כותרות או כרוניקה יבשה של החדשות. ואילו ייחודו של מדור זה המתפרסם בהעולם הזה אינו בסיפורי ה" חדשות או כותרות של הכתבות הגדולות, אלא דווקא בפרטים הקטנים, בסיפורי ה-

היה אופייני לדרך בה סברה המערכת שיש להגיש חומר עיתונאי: לפשט רעיונות, להמחיש אותם במקסימום של אמצעים גרפיים, בצורה תערוכתית כמעט. ואומנם שני עמודי הכתבה המובאים בזה נראים יותר כמו תרשים תידרוכי או מוצג תערו" כתי.

הווי, בגילויים האישיים והאנושיים המור" באים בו מאותם ימים. השמות המופיעים בקטעים המצוטטים, תיאורי האירועים, הסיפורים המתומצתים והחסכניים במילים, כל אלה יש בהם כדי להעניק תחושה של קצב החיים ודופק הזמן האמיתיים במדינה לפני 25 שנה, עם הלחלוחית שנשמרה בהם מאז.

פרק מאלף בפני עצמו, שניתן ללמדו תוך עיון וקריאה במדור, היא המהפכה ה" סינגולרית שחולל העולם הזה בעולם העי" תונות הישראלי. לקורא של היום קשה אולי לרדת לעומקה של מהפכה זו, שכן כיום כתובים מרבית עיתוני ישראל באותו סינגון בו נכתב העולם הזה לפני 25 שנה. את טיבה האמיתית של מהפכה זו ניתן ל" הבין רק תוך כדי השוואה בין העולם הזה של אז, לסינגון העיתוניים האחרים באותם ימים.

אבל זהו כבר מיבצע בפני עצמו. לנו, על כל פנים, אין כל כוונה לפרסם מדור השוואתי מעין זה, המורכב מכתבות עיתון גים אחרים מלפני 25 שנה. כל מה שנאמר פה נועד רק להמליץ בפניך, שלא לעבור בריסרוף על המדור השבועי החדש ולהפ" נות את תשומת-ליבך לחומר המרתק ה" כלול בו.

ורעניין אחר

אמר פעם מי שאמר כי במדינת-ישראל אסור לספר בדיחות, ולו רק משום שכל בדיחה מתממשת אחר-כך במציאות. אפשר למצוא סיבות טובות ונוספות, מדוע קשה להתבדח במדינה. אחת מהן היא שרק לאנשים מעטים בה יש חוש-הומור. בניאמר גל, בעל טור או סטיריקון בחותם, המוספ" השבועי של ע"ה-מישמר, כנראה אינו נמנה עימם.

לפני למעלה מחודש, בעיקבות מיבצע" יונתן באנטבה, ערכתי במדור זה (העולם הזה 2029) השוואה בין הכיסוי העיתונאי שנתן העולם הזה המיבצע, לבין הכיסוי העיתונאי שניתן לו באותו שבוע בשבועוני-החדשות האחרים בעולם. גיסייתי להסביר לקורא, שאינו מתמצא בלוח-הזמנים של מערכות שבועונים ובסידורי-ההדפסה שלהם, את המירוק המטורף עם שעת-האפס, ה" מתחולל שעה שבועונית-חדשות מנסים ל" כסות מאורעות המתרחשים ערב הדפסתם, בין השאר ציינתי, באותה רשימה, כי למזלו של העולם הזה, לא התרחשה פעולת צה"ל ביום השלישי בשבוע — יום הופעת השבועון — אלא ביום השבת, כך שנתורו לנו יומיים תמימים להכנת הכתבה. בלשון סגייגור חזרתי, בפעם האלף, על הבדיחה המערכתית — שקוראיו הקבועים של העולם הזה כבר שמעו אותה מזמן — שעל" פיה, "כאילו להכעיס, ובמתכוון כדי להכ" שילגו, מתרחשים מרבית האירועים החשור בים דווקא בימי שלישי בשבוע, ובשעות שהדפסת העולם הזה כבר הסתיימה.

"אילו היו מתכנני מיבצע אנטבה בוח" רים את יום היו"ד כיום שלישי דווקא, ה" הרחבתי את ההתבדחות, "לא היינו ממהים על כך, זה היה רק מחזק את הנחתנו, שצה"ל מתכנן את מיבצעיו כך שהעולם הזה לא יוכל לדווח עליהם במועד." על דברים אלה זיכה אותנו בנימין גל ב"רשימה הבאה שהתפרסמה בחותם:

וביום השלישי הדפיס אלוהים את העולם הזה... ומה שקרה לאחר סגירת הגיליון אין לו כל חשיבות, האמינו לי עד עתה ידעתי איזה הוא העיתון הנפוץ ביותר במדינה, וכעת אני יודע גם איזה הוא החשוב ביותר. באחד מגיליונותיו האחרון גים מספר לנו העולם הזה בחשיבות מרובה, כי מאז קום המדינה, תוכננו כל מיבצעי צה"ל למחצית השנייה של השבוע, כלומר לאחר סגירת הגיליון ביום ג', וזה רק כדי למנוע מהעולם הזה כיסוי טרי של המיבצע! וכך נותרו גם המיבצע וגם הוד השבועי התורן ללא כיסוי...

במיבצע אנטבה קרתה תקלה רצינית ב" צמרת צה"ל; מרוב בהילות הם שכחו את יום ג', את שעת השי"ן של סגירת הגיליון, והסקופ הגדול של השנה זכה בכיסוי טרי, נו, באמת!

אפשר להבין שבנימין גל לא הורגל ב" עיתונו אלא לדברים הנכתבים, "בחשיבות מרובה", אבל אם יבקש זאת, אנחנו מוכנים לשלוח לו גיליון מיוחד עם סימונים מתחת לכל הערה המוריסטית, התחכמות או התי" בדחות. העיקר שלא יתבלבל.

